



פרק ג'

אור ממזרח

השלווה שאחרי תפילת המנחה עטפה את המחנה, אך ככל שהשמש נטתה לשקוע והחשיכה החלה לרדת על המדבר - צרכיו הבסיסיים של הגוף החלו לאותת. האדרנלין של היציאה החפוזה התפוגג, ופינה את מקומו לעייפות מצטברת.

"שרה", אמר מנחם לרעייתו בקול שקט, "הילדים רעבים ועייפים, וגם אנחנו. הגיע הזמן לפרוק את הציוד ולהתארגן ללינת לילה כמו שצריך".

היא העיפה מבט מודאג לעבר פתח האוהל המאולתר, שפנה אל עבר תא המטען של הרכב. "יש שם לא מעט ציוד", אמרה. "אתה תצטרך עזרה עם המזוודות הגדולות".

מנחם חיך והצביע לעבר יריעת הבד שחצצה בינם לבין המשפחה השכנה. "אל דאגה", אמר בביטחון. "אני בטוח ששמעון ישמח לעזור לי, בדיוק כפי שאני אעזור לו".

"שמעון", קרא מנחם מעבר למחיצה. "מה דעתך שנעזור זה לזה לפרוק את הציוד?".

"רעיון מצוין", נשמע קולו של שמעון. "אני יוצא אליך".

שני הגברים יצאו החוצה וניגשו תחילה אל רכב השרד של מנחם. העבודה התבצעה בזריזות ובשיתוף פעולה; הם בררו בקפידה רק את הציוד שנחוץ ללינת הלילה: המזוודה הכחולה הגדולה שהכילה את בגדי המשפחה, התיק הירוק של בנימין, והתרמיל הקטן של יוסף. גם החפצים החיוניים מהטנדר של שמעון הועברו בעבודת צוות משותפת אל האוהל המשפחתי שלו.

את שאר הציוד, ובכלל זה שקית הטלית והתפילין ותיק העור שהכיל את התכשיטים וחפצי הערך - העדיף מנחם להשאיר בתוך הרכב. הוא וידא שהדלתות נעולות היטב, לפני שפנה בחזרה אל האוהל.

בינתיים, שרה סקרה את ערמת התיקים במבט ענייני, מנסה לחשב כיצד לשלוף את בגדי השינה של הילדים מבלי להפוך את האוהל כולו למחסן מבולגן. ידה נשלחה אל הרוכסן של המזוודה הגדולה, אך לפתע נעצרה. "האוכל", הזכירה, מרימה את עיניה אל מנחם. "שכחנו את התרמיל עם האוכל".

מנחם חזר לרכב ושלף את תיק הצד הכחול, זה שהכיל את הכריכים, הפירות היבשים ובקבוקי השתייה שלקחו עמם כצידה לדרך. הוא הניח אותו על השמיכות הפרוסות, ליד המקום שבו ישבו הילדים.

"ברוך השם," אמר, "יש לנו בגדים, יש לנו אוכל, יש לנו קורת גג - גם אם היא עשויה מסדין - ויש לנו חירות. מה עוד צריך בן אדם?"

שרה חייכה אליו, חיוך עייף אך מלא הודיה. "אתה צודק," אמרה בשקט, בעודה שולפת את בגדי השינה של הילדים מתוך המזוודה ומסדרת אותם בערמות קטנות על השמיכה הפרוסה. "העיקר שאנחנו בחוץ, ושהילדים איתנו".

"אני אשאיר אותך לארגן את הדברים," אמר מנחם, מביט בהערכה ביעילות שבה החלה למיין את תכולת המזוודה. "את ארזת הכול בחוכמה, ורק את יודעת היכן הנחת כל בגד וכל חפץ. אצא בינתיים החוצה, לרחרח את הסביבה".

הוא יצא מהאווהל המאולתר אל המרחב שנוצר בין שורות כלי הרכב החונים. האוויר המדברי הקריר של שעת ערביים קיבל את פניו, רווי בתחושה מחשמלת של התחדשות. המראה היה מרהיב: אלפי יהודים גדשו את השבילים שנוצרו על החול, פניהם קורנות, עוצרים ללחוץ ידיים, לברך איש את רעהו ב"שלום עליכם" חם ונרגש. זו היתה חגיגה ספונטנית של אחווה, רגע נשגב שבו לבבות רבים פעמו בקצב אחיד של רוממות רוח.

לפתע, הבחין מנחם בדמות מוכרת מתקרבת אליו. זה היה יצחק, שכן ותיק מהשכונה במצרים. הליכתו היתה נמרצת ומבטו היה נעוץ בנקודה רחוקה באופק.

"מנחם, קרא יצחק כשהגיע אליו, מנמיך את קולו. "ראית מי חונה בקצה המחנה?".

"על מי אתה מדבר?" שאל מנחם, מביט אל הכיוון שיצחק הצביע עליו.

"תסתכל שם," אמר יצחק, מצביע לעבר השוליים המערביים של המאהל העצום, הרחק מעבר לשורות הרכבים והסדינים המתוחים. "אתה רואה את האוטובוסים החבוטים האלו? את המשאיות הישנות שחונות שם בחוסר סדר?".

מנחם צמצם את עינו מול אור הדמדומים של השמש השוקעת. הוא הבחין בצלליות הכהות של כלי הרכב המיושנים, ובדמויות הקטנות שנעו סביבם בכבודות.

"אלו מצרים," לחש יצחק. "המונים מהם. חזרתי משם עכשיו, מנחם, וראיתי אותם בעיניים. הם לא נראים כמו המצרים של פעם. אין שם שוטרים, אין אדונים גאים בחליפות יוקרה. הם נראים... שבורים. כנועים".

מנחם קימט את מצחו. "המצרים? כאן? במדבר?".

הוא ניסה להבחין בפרטים מבעד למרחק. הצלליות הכהות נעו בכבודות, גוררות חפצים ומקימות מחסות דלים בשולי המחנה. שפת הגוף שלהם שידרה תבוסה ועייפות, גם מרחוק.

"היית צריך לראות אותם," הוסיף יצחק בשקט. "לא נשאר זכר ליהירות המצרית המוכרת".

"אני לא מבין..." שאל מנחם, "בשביל מה הם הגיעו? הם עוקבים אחרינו?". תחושת אי-נוחות קלה התגנבה לליבו.

"ליתר דיוק, הם נגררים אחרינו," תיקן יצחק. "הם איבדו את עולמם במכות. הם הבינו שאין להם עתיד במצרים החרבה, והם תולים בנו את תקוותם האחרונה".

"הם פשוט... **נספחים**," מלמל מנחם, וההבנה חלחלה בו. "הם מבינים שבלעדינו אין להם קיום. הם ראו שהשפע, הברכה וההגנה נמצאים כאן, אצלנו, והם מוכנים להיגרר אחרינו למדבר, ובלבד שניתן להם לחסות בצילנו".

"בדיוק כך," התפעם יצחק. "הגלגל התהפך לגמרי. אתמול אנחנו היינו העבדים והם האדונים, והיום? אנחנו בני חורין, עומדים זקופים במרכז המחנה, והם מצטופפים בשוליים, בחול ובאבק, ומבקשים רק לשרוד".

"הודו לה' כי טוב," אמר מנחם בשקט, ומבטו חזר אל המחנה השליו שסביבו, נפרד מהצללים שבקצה.



מנחם חזר אל האוהל המאולתר, מסיט את יריעת הבד ששימשה כדלת. החלל הקטן היה חמים ומזמין; השמיכות שפרסה שרה קודם לכן על החול, והכריות המפוזרות - יצרו פינה ביתית בלב המדבר. המחסה המאולתר הזה היה רחוק מאד מבתי האבן המסודרים שהשאירו אחריהם במצרים, אך היה בו יופי של פשטות וחירות.

הסדינים שנמתחו בין גגות הרכבים התנופפו קלות ברוח הערב, והאוויר היה נעים וקריר.

עיניו של מנחם נדדו אל פינת האוהל, שם היה מונח תרמיל הצד הכחול - אותו תרמיל שמילאו בחופזה במטבח ביתם במצרים. הוא ידע בדיוק מה יש בתוכו: כמה כריכים עטופים בנייר, שני בקבוקי שתייה מתוקה, ומעט פירות יבשים.

זה היה אמור להספיק לשעות הראשונות של המסע, אולי קצת מעבר. אבל עכשיו? עכשיו הם היו בלב ליבו של המדבר הגדול, מנותקים מכל יישוב, ללא שום מושג מתי והיכן יראו חנות מכולת בפעם הבאה.

"שרה", הוא פנה אליה בקול שקט, מצביע על התרמיל. "אנחנו צריכים לחשוב מה עושים עם האוכל. הילדים צריכים לאכול, זה ברור, אבל...". הוא היסס, מביט בדאגה על התיק הקטן. "אין לנו מושג מה יהיה מחר. אולי כדאי לחלק מנות קצובות? חצי כריך לילד? אנחנו, המבוגרים, אולי נסתפק במעט פירות יבשים?".

שרה הרימה את מבטה, וחיוך קטן, כמעט משועשע, עלה על פניה. "מנחם", אמרה ברוך, "תסתכל סביבך. הקב"ה הוציא אותנו ממצרים, שמר עלינו בדרך, סלל לנו כביש בלב השממה ונתן לנו לחנות כאן בשלווה... ואתה חושב שהוא ייתן לנו למות ברעב?".

מנחם השפיל את מבטו אל התרמיל הקטן. ההיגיון האנושי, זה שהורגל לדאוג את דאגת המחר, נראה לפתע קטן כל כך מול המציאות החדשה שסביבם. "את צודקת", הודה. "זה באמת מצחיק לעשות חשבונות של בשר ודם אחרי כל מה שראינו היום. אם אבא שבשמיים דואג לדרך, הוא ידאג גם לצידה".

"ילדים!" קרא מנחם בקול עליז, משיל מעליו את דאגות הקיום של העולם הישן. "בואו לאכול, יש כריכים בשפע!".